

Kiedy i komu udzielać sakramentu namaszczenia chorych?

I. Podmiot sakramentu namaszczenia chorych

KKK nr 1528 przypomina, że „stosowny czas na przyjęcie namaszczenia chorych zachodzi wtedy, gdy wierny staje wobec niebezpieczeństwa śmierci z powodu choroby lub starości”.

1. Według KPK kan. 1004 - § 1. „Namaszczenia chorych można udzielić wiernemu, który po osiągnięciu używania rozumu, znajdzie się w niebezpieczeństwie na skutek choroby lub starości. § 2. Sakrament ten może zostać ponownie udzielony, jeśli chory po wyzdrowieniu znowu ciężko zachoruje lub jeśli w czasie trwania tej samej choroby niebezpieczeństwo stanie się poważniejsze”.

2. Kan. 1007 „Nie wolno udzielać namaszczenia chorych tym, którzy uparcie trwają w jawnym grzechu ciężkim”.

3. Podmiot sakramentu namaszczenia chorych określa dokładniej Rytuał “Sakramenty chorych” (wyd. II poprawione, Katowice 1993 nn. 8-15).

1. sakramentu tego można udzielić także chorym **przed operacją chirurgiczną**, „jeśli przyczyną operacji jest niebezpieczna choroba” (nr 10; por. KKK nr 1515);
2. **osobom „w podeszłym wieku**, których siły opuszczają, można udzielić namaszczenia chorych również wtedy, gdy nie zagraża im niebezpieczna choroba” (nr 11);
3. **„Dzieciom również** należy udzielić namaszczenia chorych, jeżeli osiągnęły taki poziom umysłowy, że ten sakrament może im przynieść pokrzepienie. W razie wątpliwości, czy osiągnęły używanie rozumu, należy udzielić sakramentu” (nr 12; por. KPK kan. 1005).
4. „chorym, którzy stracili przytomność lub używanie rozumu, można udzielić sakramentu jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że jako wierzący prosiliby o to, gdyby byli przytomni” (nr 14; por. KPK kan. 1006). Wynika stąd, że w zwyczajnej sytuacji **ksiądz może udzielić sakramentu tylko wtedy**, gdy zna tę osobę, która jest już nieprzytomna, lub ktoś w sposób odpowiedzialny mógłby zaświadczyć, że jest to osoba ochrzczona, praktykująca i na pewno pragnęłaby przyjąć sakramenty Kościoła w niebezpieczeństwie śmierci. Jeśli warunki te nie mogą być spełnione, nie udziela się żadnych sakramentów, gdyż te są tylko dla tych, którzy przyjęli chrzest, posiadają wiarę i rozumnie o nie proszą.
5. **Nigdy nie udziela się żadnego sakramentu umarłym**. Ksiądz wezwany do chorego, który już zmarł, modli się za zmarłego „aby uwolnił go od grzechów i przyjął do swego Królestwa; **namaszczenia natomiast niech nie udziela**” (nr 15).
6. Jeśli istnieje **poważna i uzasadniona wątpliwość**, czy chory rzeczywiście już zmarł można udzielić mu sakramentu namaszczenia **bez żadnego warunku**.

7. Zamieszczony w Rytuale wyd. I i II obrzęd „Warunkowe udzielanie namaszczenia chorych” powinien nosić tytuł „**Namaszczenie w przypadku wątpliwości, czy chory jeszcze żyje**”. **Nie stosuje się więc formuły „Jeśli żyjesz...”** lecz formułę zwyczajną „Przez to święte namaszczenie...” (nr 196 II. wyd. Rytuału; por. *Notitiae* 20:1983 s.553). Nie używa się również formuły warunkowego rozgrzeszenia. Zmianę tę wprowadzono po wydaniu nowego KPK.

II. Udzielanie sakramentu namaszczenia chorych w wielkim zgromadzeniu wiernych

Rytuał (Rozdział IV) przewiduje także udzielanie sakramentu namaszczenia chorych w czasie „pielgrzymki, spotkania diecezjalnego, dni chorych dla danego miasta lub parafii, zjazdu stowarzyszeń chorych” (nr 107; por. nr 108-109). Każdą tego rodzaju wspólnotową celebrację sakramentu namaszczenia chorych należy wcześniej „odpowiednio przygotować pod względem duszpasterskim tak chorych, mających przyjąć święte namaszczenie, jak i pozostałych wiernych, którzy tam będą obecni” (nr 109). Wszyscy mający przyjąć sakrament namaszczenia chorych powinni wcześniej przystąpić do sakramentu pokuty i pojednania (nr 110).

Osobom w podeszłym wieku można wtedy także udzielać sakramentu namaszczenia chorych, ale zawsze zachowując sens numeru 11, który wyraźnie mówi, że chodzi jedynie tych, „których siły opuszczają, także wtedy, gdy nie zagraża im niebezpieczna choroba” (nr 11). W świetle tego stwierdzenia **poważnym nadużyciem jest** coraz bardziej rozpowszechniająca się praktyka zachęcania do przyjmowania sakramentu namaszczenia wszystkich, którzy np. ukończyli 65 lat, a nawet tych, którzy tylko aktualnie „źle się czują”.

W świetle teologii sakramentu namaszczenia chorych oraz aktualnie obowiązującego prawa kościelnego jest to bowiem **sakrament na czas poważnej choroby i zaawansowanej starości**. Przez modlitwę Kościoła i znak świętego namaszczenia Chrystus pomaga i umacnia chrześcijanina mocą Ducha Świętego, aby w sposób zbawienny dla siebie i Kościoła przyjął cierpienie i przezwycięzył wszelkie trudności związane z ciężką chorobą i dolegliwościami towarzyszącymi starości (por. formuła sakramentalna). Zatem **niedopuszczalne jest masowe udzielanie sakramentu namaszczenia** w czasie misji czy rekolekcji wszystkim, którzy odpowiednio zachęceni pragną go przyjąć, ale nie są w niebezpieczeństwie z powodu choroby lub starości.

III. Duszpasterstwo chorych

Troska Kościoła o chorych nie ogranicza się jedynie do udzielania im sakramentu namaszczenia. Zanim duszpasterz pójdzie z sakramentem namaszczenia do chorego lub osoby w starszym wieku, powinien wcześniej wykorzystać inne formy religijnej i liturgicznej posługi. Rytuał zaleca najpierw odwiedzanie chorych (Rozdział I) celem ich ewangelizacji, a nawet zorganizowanie im zwykłej ludzkiej pomocy. Następnie chorym zanoszą się Komunię św. (Rozdział II). Udzielanie sakramentu namaszczenia stanowi dopiero ostatni i szczytowy etap duszpasterstwa chorych (Rozdział III).

Przez takie posługiwanie chorym będą oni objęci stałą opieką duszpasterską w czasie całego trwania ich choroby (starości). Proboszcz, jego współpracownicy oraz świeccy będą wtedy obecni przy tych członkach wspólnoty parafialnej, które cierpią, niosąc im duchową, a w razie potrzeby także materialną pomoc. W zanoszeniu chorym Komunii św. księży wspomagają diakoni i nadzwyczajni szafarze Komunii św., którzy powinni już być

w większości parafii. Tylko dzięki ich posłudze wierni chorzy i starzy będą mogli w miarę często posilać się Ciałem Chrystusa, zwłaszcza w niedziele i święta.

Autor: Ks. Czesław Krakowiak